

Asia: VN/36213/2025

Luonnos hallituksen esitykseksi yhdyskuntarakentamislainsäädännön sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

1 luku Yleiset säännökset

Näkemyksenne luvusta 1

-

2 luku Viranomaiset

Näkemyksenne luvusta 2

-

3 luku Suunnittelu

Näkemyksenne luvusta 3

-

4 luku Rakentaminen

Näkemyksenne luvusta 4

-

Tulisiko katu- ja viheralueiden rakentamiselle asettaa määräaika, esimerkiksi 10 tai 15 vuotta yleisen alueen suunnitelman voimaan tulemisesta? Mitä vaikutuksia, etuja tai haittaa tällä olisi eri osapuolille? Esitysluonnoksessa ei ole asetettu tällaista määräaikaa.

En osaa sanoa

5 luku Yleisen alueen käyttöön luovuttaminen ja lakkaaminen

Näkemyksenne luvusta 5

-

6 luku Kunnossapito

Näkemyksenne luvusta 6

-

7 luku Tekniset verkot

Näkemyksenne luvusta 7

-

Esitysluonnoksen luvussa 7 ehdotetaan säädettäväksi uusi lupamenettely teknisten verkkojen sijoittamiseen kunnan yleiselle alueelle. Tulisiko siirtyä uuteen lupamenettelyyn vai tulisiko teknisten verkkojen sijoittamisesta pysyä nykyisessä kuntakohtaisessa toimintatavassa? Lisätietoa vaihtoehtoista löydätte esitysluonnoksen luvuista 5 ja 7.

En osaa sanoa

8 luku Työ kadulla ja muulla yleisellä alueella

Näkemyksenne luvusta 8

-

Esitysluonnoksen luvussa 8 ehdotetaan säädettäväksi nykyisen ilmoitusmenettelyn rinnalle uusi lupamenettely kunnan yleisillä alueilla tapahtuville töille. Lisäksi ehdotetaan annettavaksi kunnalle oikeus laatia yleisiä alueita koskevat käyttömääräykset, oikeus siirtää työn aloitusajankohtaa ja oikeus kieltää työ. Mitä ajatuksia ehdotus herättää? Lisätietoa vaihtoehtoista löydätte esitysluonnoksen luvuista 5 ja 7.

-

9 luku Hulevedet

Näkemyksenne luvusta 9

-

10 luku Maksut

Näkemyksenne luvusta 10

-

11 luku Pakkokeinot ja seuraamukset

Näkemyksenne luvusta 11

-

12 luku Erinäisiä säännöksiä

Näkemyksenne luvusta 12

13 luku Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

Näkemyksenne luvusta 13

Vaikutusten arviointi

A. Luonnoksessa hallituksen esitykseksi on arvioitu alustavasti yhdyskuntarakentamislain vaikutuksia. Vaikutusten arvioinnin parantamiseksi on tärkeää saada palautetta siitä, miltä osin arvioinnissa on täydennystarpeita.

Millaisena pidätte luonnoksessa esitettyä vaikutusten arviointia kokonaisuutena?

Jossain määrin puutteellisena

B. Onko jossain vaikutusten arvioinnin osassa erityistä täydentämisen tarvetta?

Kyllä, tarkenna, mitä osaa tai osia vaikutusten arvioinnista tulisi täydentää tai mitä aihetta koskeva puuttuva arviointi lisätä. [Vammaisvaikutusten arvioinnin tulisi olla kattavampi.]

C. Mihin itse näette yhdyskuntarakentamislain keskeisimpien vaikutusten kohdistuvan? Miten kuvailisitte keskeisimpiä vaikutuksia?

Muita näkemyksiä koko luonnoksesta hallituksen esitykseksi

Vapaa sana.

Yleistä

Näkövammaisten liitto pitää erittäin hyvä, että esteettömyyttä on käsitelty esityksessä laajasti. Liitto pitää myönteisenä, että ehdotetussa yhdyskuntarakentamislaisissa esteettömyys nostetaan nimenomaisesti yleisten alueiden suunnittelun lähtökohdaksi ja että esteettömyys liitetään osaksi myös kunnossapitoa. Esityksessä on myös huomioitu YK:n vammaissopimuksen 9 artiklan velvoitteita. Hallituksen esitys parantaa nykytilaa, mutta Näkövammaisten liitto on huolissaan, miten velvoitteet käytännössä toteutuvat niin, että ne huomioivat myös näkövammaisten tarpeet. Näkövammaisille esteettömyys voi tarkoittaa esimerkiksi erilaisia ohjauslistoja, opasteita, värien ja kontrastien käyttöä, valaistusta tai äänimajakoita. Lain nojalla annettavissa asetuksissa on olennainen merkitys siinä, että näkövammaisten tarpeet huomioidaan. Mahdollisten lain nojalla annettavien asetusten valmistelussa tulee myös osallistaa vammaiset henkilöt.

Näkövammaisten liitto on ilahtunut siitä, että YK:n vammaiskomitean syksyllä 2025 tekemä huomio on aiheuttanut muutosta esitykseen. Esityksen sivulla 41 todetaan, että rakennetun ympäristön

esteettömyyssäätely on puutteellista eikä täytä sopimuksen vaatimuksia riittävällä tasolla. Tästä syystä nykytilan säilyttäminen ei olisi ollut perusteltua.

3 luku, 10 §: Yhdyskuntarakentamisesta annetun lain 10 §:n 2 momentissa on todettu, että suunnittelussa on edistettävä alueen esteettömyyttä ja käytettävyyttä. Näkövammaisten liitto katsoo, ettei edistäminen ole riittävää, vaan suunnittelussa tulisi varmistaa esteettömyys. Näkövammaisten liitto ehdottaa, että pykälän sanamuotoa vielä harkittaisiin. Esteettömyys on olennaista itsenäiselle liikkumiselle ja yhdenvertaisuudelle. Näkövammaisten liitto pitää hyvänä, että esteettömyys on perusteluissa määritelty huomioiden esteettömyyden eri muodot.

Lisäksi 10 §:n perusteluissa on todettu ”Velvoite on rajattu vain muutettavaan alueeseen ja tilanteisiin, jossa esteettömyyden ja käytettävyyden edistäminen olisi alueen käyttötarkoitus ja ominaisuudet huomioon ottaen tarkoituksen mukaista.”. Esteettömyys voi olla välttämätön ja tarpeellista yhdenvertaiselle liikkumiselle. Esteettömyyden edistäminen voidaan katsoa aina olevan olennaista ja tarkoituksenmukaista riippumatta siitä, mikä on alueen käyttötarkoitus tai ominaisuus. Näkövammaisten liitto katsoo, ettei velvoitetta tulisi rajata perusteluissa todetulla tavalla ja perusteluita tulisi tämän osalta muuttaa.

Näkövammaisten liitto pitää hyvänä, että perusteluissa on todettu, että asetuksenantovaltuus mahdollistaisi esteettömyyssäätelyn kehittämisen tulevaisuudessa YK:n vammaissopimuksen edellyttämällä tavalla.

3 luku, 12 § ja 13 §: Näkövammaisten liitto pitää myös hyvänä, että yleisen alueen suunnitelmassa on esitettävä alueen esteettömyys ja käytettävyys. Samoin yleisen alueen suunnitelman selostusta Näkövammaisten liitto pitää myönteisenä, kun se sisältää tiedot siitä, miten alueen esteettömyys toteutuu eri väestöryhmien kannalta.

6 luku: Näkövammaisten liitto katsoo, että kunnossapidolle asetetut velvoitteet ovat kannatettavia. Kunnossapito vaikuttaa olennaisesti alueiden esteettömyyteen. Eriyisen kannatettavana voidaan pitää sitä, että selvitysveloitetta siitä, kun havaitaan esteettömyyden ja käytettävyyden puutteita kunnan yleisellä alueella. Näkövammaisten liitto katsoo, ettei veloitetta pitäisi kuitenkaan rajata vain tilanteisiin, joissa esteettömyyden ja käytettävyyden parantaminen olisi alueen käyttötarkoitus ja ominaisuudet huomioon ottaen tarkoituksenmukaista. Esteettömyyden parantaminen on aina tarkoituksenmukaista ja se edistää yhdenvertaisuutta. Näkövammaisten liitto katsoo, että perusteluita tulisi tämän osalta muuttaa.

Näkövammaisten liitto korostaa tässäkin sitä, että annettavissa asetuksissa tulee huomioida eri vammaryhmien esteettömyystarpeet ja vammaiset henkilöt tulee osallistaa asetusten valmisteluun.

8 luku, 49 §: Näkövammaisten liitto pitää olennaisena myös tehtäviä ilmoituksia yleisellä alueella tehtävästä työstä ja että ilmoituksessa tulee huomioida myös esteettömyys. Liitto katsoo, että viestinnässä tulee huomioida saavutettavuus.

8 luku, 37 §: Näkövammaisten liitto pitää hyvänä, että kunnossapitoluokissa esteettömyys tulee huomioida.

Möttönen Markku
Näkövammaisten liitto ry